

DONNA LEON

Colliràs tempestes

Qui enterra el passat, condemna el seu futur

edicions
62

Donna Leon

Colliràs tempestes

Traducció de Núria Parés Sellarès

Edicions 62

Barcelona

CAPÍTOL I

Un dissabte de principis de novembre, en Guido Brunetti, sense gaires ganes de sortir al carrer, era a casa intentant decidir quin dels seus llibres volia treure de les lleixes de l'estudi de la Paola. Anys enrere, pocs mesos abans del naixement de la filla, va renunciar al que havia estat el seu estudi perquè aquella segona criatura pogués tenir dormitori propi. La Paola li havia ofert quatre prestatges per col·locar-hi els seus llibres. En aquell moment, a en Brunetti ja li va semblar que no en tindria prou, i al final havia sigut així: havia arribat l'hora del «sacrifici». Ara s'enfrontava a la decisió de què podia eliminar dels prestatges. El primer contenia llibres que sabia que tornaria a llegir; al segon, a l'altura dels ulls, n'hi havia que volia llegir per primera vegada; el tercer era de llibres que no s'havia acabat però que creia que algun dia ho faria, i a l'últim guardava els que sabia, a vegades fins i tot en el moment de comprar-los, que no llegiria mai.

Així doncs, va decidir començar pels de baix de tot. Es va repenjar a terra sobre un genoll i es va posar a examinar els llocs. A mitja lleixa, va veure la cara familiar de Proust, i la cara de Proust, i la cara de Proust. Va passar la mà per l'espai entre el primer llibre i l'últim i va dir en veu alta:

«Ara», i els va treure tots en bloc. Es va aixecar i els va portar cap a l'escriptori de la Paola, va inclinar les mans per deixar-los en una pila inestable i després els va acabar de col·locar bé. Va fer un pas enrere i va comptar les cares de Proust: set.

Va anar a la cuina i en va tornar amb una de les bosses de paper que l'ajuntament distribuïa per al reciclatge. La va obrir i hi va ficar els Prousts amb cura; tot seguit, es va dirigir a la prestatgeria, i s'hi va endur la bossa. La va deixar al seu costat, es va agenollar i va examinar els llibres que hi quedaven fent un seguit de judicis instintius, afegint llibres a la bossa sense molestar-se a donar-los l'oportunitat de suplicar per les seves vides des de la seguretat temporal de l'escriptori de la Paola. *Moby Dick*; *L'home amb sentiments*; *Els promesos*, que va haver de llegir com a lectura obligatòria quan anava al *liceo* i no li va agradar gens. El llibre havia sobreviscut tant de temps perquè, fins ara, no havia tingut el coratge de creure que un «clàssic» podia ser tan avorrit, però se'n va anar cap a la bossa de dret. Va arribar a quatre volums d'obres de teatre i poesia de D'Annunzio i no va dubtar ni un instant que també havien d'acabar a la bossa: perquè era mal escriptor o mala persona? Per aclarir-ho, va obrir un dels llibres de poesia a l'atzar i va llegir la primera estrofa del primer poema que va trobar. «*Voglio un amore doloroso, lento...*».

La mà d'en Brunetti, encara aguantant el llibre, va caure lentament a un costat.

—Vols un amor lent i dolorós, oi? —va preguntar al difunt poeta—. Què et sembla un de ràpid i indolor? —Es va inclinar, va agafar els setze centímetres que ocupava D'Annunzio i els va col·locar al costat del Manzoni—. Si mai hi ha hagut un matrimoni al cel... —va dir,

contemplant la bossa, satisfet amb la decisió. La llibreria de vell del Campo Santa Maria segur que els acolliria amb fruïció.

En Brunetti va observar els espais buits del prestatge, tot preguntant-se com els ompliria. Abans que pogués pensar la resposta, va sonar el telèfon.

Va començar a dir el seu nom, però una veu que va reconèixer que pertanyia a en Vianello va parlar alhora per preguntar:

—Guido, ens podem trobar al Piazzale Roma?

—És dissabte, Lorenzo —va contestar al seu amic i company de la feina—. I a més, plou i fa fred.

—És important —va afegir en Vianello.

—Digues.

En Vianello va sospirar fondo i va dir:

—He rebut una trucada d'en Fazio. —En Brunetti va trigar uns instants a identificar el nom, un sergent de la policia de Treviso amb qui tant ell com en Vianello havien treballat—. Han detingut l'Alvise.

—L'Alvise? —va preguntar en Brunetti, incapaç de dissimular la sorpresa. Després, per assegurar-se'n, va repetir la pregunta, en veu més baixa però no pas menys astorada—. L'Alvise?

—Sí.

—On?

—Allà. A Treviso.

Què coi hi feia l'Alvise a Treviso?, es va preguntar en Brunetti. De fet, què hi podia fer qualsevol, en un dia com aquell?

—Què hi feia allà?

—Ha anat a la manifestació.

En Brunetti va fer una pausa per repassar mentalment

si hi havia prevista cap manifestació per a aquell cap de setmana. Ni maquinistes de tren, ni antivacunes, ni treballadors de Marghera —que semblava que estaven en estat de protesta perpetu—, ni tampoc professionals de la medicina, que ja s’havien manifestat dues setmanes abans.

—Quina manifestació hi havia?

—La de l’orgull gai —va respondre en Vianello, amb absoluta sobrietat.

—L’orgull gai? —Alçant la veu, en Brunetti va repetir—: L’Alvise? Però si no tenim res a veure amb la vigilància policial de Treviso —li va recordar a l’ispettore.

—És que no estava pas fent patrulla.

—Doncs què coi hi feia allà?

—Per això hem d’anar a Treviso. Per esbrinar-ho.

—Per esbrinar què ha passat?

A través de la línia li va arribar el so d’un *vaporetto* fent marxa enrere per alentir a l’entrada d’una parada. Una veu, que no era la d’en Vianello, va anunciar: «Ca’ Rezzonico».

En Brunetti ja anava cap a la porta, on aquell matí havia deixat l’impermeable i el paraigua en tornar de fer un cafè i comprar els diaris.

Després de canviar-se el telèfon a la mà esquerra, es va palpar la butxaca de l’impermeable per comprovar que hi tenia les claus de casa.

—Escolta, quedem davant de la parada de taxis —va dir. I abans que en Vianello pengés, en Brunetti va preguntar—: Per què l’han detingut?

—Resistència a l’autoritat.

En Brunetti va quedar sense paraules.

—I violència contra un agent de l’ordre públic —va afegir en Vianello.

Al commissario no li costava gaire traduir el vocabulari policial a la realitat.

—Violència? L'Alvise?

—En Fazio no té clar què ha passat. M'ha trucat quan han portat l'Alvise a la Questura. M'ha demanat que hi anés. Amb tu també —va dir en Vianello.

—D'acord. Ara surto. —En Brunetti va tallar la comunicació.

Malgrat la pluja i el fred, en Brunetti va preferir anar-hi caminant: els *vaporetti* anaven abarrotats i hi feia molta calor amb aquell temps. La idea de l'aire reescalfat i carregat de l'interior de la cabina de passatgers li confirmava l'encert de la seva decisió.

Quan es dirigia cap al Piazzale Roma, va reflexionar en el que en Vianello li havia dit. L'Alvise? L'Alvise feia tant de temps com en Brunetti que formava part del cos, i en tot aquell temps, mentre en Brunetti havia anat pujant de rang, l'Alvise —lent, educat, inepte, irreflexiu, apreciat però generalment considerat un ruc— s'havia mantingut com a simple agent. Fins i tot amb totes les seves qualitats contradictòries, l'Alvise s'havia convertit en una mena de mascota, o es podria arribar a dir en l'estimada mascota, de la majoria de membres de la Questura. No havia disparat mai la seva arma i no havia tingut mai la claredat intuïtiva per saber qui havia comès un crim, però més d'una vegada s'havia posat en perill per ajudar algun company de la feina. Havia perdut cabells, i a les temples els tenia cada vegada més blancs; la cara se li havia envellit, i s'havia engreixat una mica. No parlava mai d'ell mateix, s'interessava pels col·legues, recordava els noms de les seves parelles i fills, era lleial i s'esforçava. I ara l'havien detingut a Treviso a la desfilada de l'orgull gai i, pel que sembla, havia pegat a un altre agent.

En Brunetti va intentar recordar si havia vist mai l'Alvise fora de l'entorn de la Questura o de la seva condició d'agent de policia, i li va resultar impossible. L'Alvise, potser perquè els col·legues no se'l prenien seriosament, no els mostrava totes les seves facetes com a persona. De fet, en Brunetti va deixar de rumiar-hi quan es va adonar que era probable que no reconegués l'Alvise si el veia sense uniforme. Va girar el cap a un costat i es va quedar uns instants mirant l'aparador d'una botiga, intentant recordar com era l'Alvise: l'únic que se li acudia era que tenia la cara rodona, sense bigoti ni barba, els cabells encara castanys, uns ulls que se li aprimaven quan somreia, i la incapacitat, en general, d'estar-se quiet quan estava dret. A part d'això, l'Alvise era com una mena de figura de dibuixos animats en uniforme, amb el barret que sempre semblava una talla massa gran per al seu cap.

Per a si mateix, en Brunetti va mussitar: «És com si no existís», cosa que li va fer preguntar quants dels altres agents del cos tampoc no existien en realitat per a ell, i això el va portar a pensar si és que tots ells havien aconseguit separar la vida personal de la professional. Es va apartar de l'aparador de sabates i va continuar caminant, perquè ja havia calculat l'hora en què arribaria el *vaporetto* d'en Vianello.

Va intentar recordar incidents en els quals havia estat involucrat el seu company, i en tots l'Alvise havia aconseguit crear confusió: havia anat a fer una detenció en una adreça equivocada, s'havia descuidat un maletí ple de declaracions de testimonis en un autobús. Però també havia desarmat un home que amenaçava la seva dona amb un ganivet de cuina, i una vegada havia evitat una baralla en un restaurant quan un client, aparentment disgustat amb

el sopar, havia tirat un plat de pasta al cambrer i havia bolcat la taula on estava assegut. L'Alvise, que era a la taula del costat, va aconseguir calmar-lo, parlar amb ell una estona, suggerir-li que es disculpés amb el cambrer i el va ajudar a col·locar bé la taula.

A més, l'Alvise va explicar al propietari del restaurant que la mare de l'home era a l'hospital i no hi havia esperances que visqués gaire temps; la pasta s'assemblava tant a la que feia ella, que s'havia ensorrat. La disculpa del client va ser sentida i sincera. L'endemà, l'anècdota es va filtrar a la Questura. L'Alvise es va limitar a dir que havia sigut una llàstima malmetre aquella pasta tan bona.

En Brunetti va localitzar en Vianello, amb uns pantalons de pana i una parca gruixuda, esperant-se al capdavant de la filera de taxis, i va apressar el pas cap allà. Quan l'ispettore el va veure, es va inclinar per obrir la porta del darrere del taxi, després va donar la volta al vehicle i hi va pujar per l'altra banda. Abans que el commissario pogués comentar res, en Vianello va dir l'adreça de la Questura de Treviso al taxista i després es va reclinar al seient.

—Així, què? —va preguntar en Brunetti.

En Vianello va allargar el braç per tancar el plafó de vidre que els separava del taxista. Després es va girar cap a en Brunetti i, en veu baixa, va dir:

—La desfilada ha transcorregut amb normalitat: unes dues-centes persones amb pancartes i proclamant consignes. En Fazio ha dit que hi havia molt bon rotllo, fins i tot amb aquesta pluja.

—On començava la manifestació? —va preguntar en Brunetti.

—Al davant del COIN. Tenien permís per passar per la Via Lazzari. Se suposava que hi hauria proclames i pot-

ser alguns discursos, però no havien previst la pluja, o sigui que la cosa ha quedat una mica confusa i ja eren les onze tocadetes quan han sortit d'allà.

—I? —va preguntar en Brunetti. No trobava gens estrany el fet d'anar amb retard quan reuneixes dues-centes persones.

—Doncs que llavors és quan algunes persones alienes a la manifestació han començat a fer merder —va continuar en Vianello.

—Què? —va exclamar en Brunetti. Amb aquella pluja? Un dissabte al matí?

—En Fazio era allà. M'ha dit que eren uns vint. El de sempre: homes grassos amb textos bíblics impresos en cartells. Cap dona. Els han començat a insultar, a dir-los que estaven condemnats.

—Sembren tan sonats com els antiavortament.

—I no t'oblidis dels antivacunes —va afegir en Vianello.

En Brunetti va assentir amb un sospir, recordant una manifestació particularment desagradable que havien fet davant de l'hospital.

—Què ha passat?

—En Fazio tenia ordres de seguir la desfilada. En uniforme. I es veu que un dels esvalotadors... —En Vianello va fer una pausa per considerar aquella paraula, va bellugar el cap i va continuar— s'ha acostat corrents als manifestants amb el cartell col·locat de manera horitzontal i ha xocat amb tota la intenció contra ells. Tres o quatre han caigut a terra.

—S'han fet mal?

—No gaire. Més que res ha sigut l'ensurt.

—Què més ha passat?

—En Fazio m’ha dit que el paio ha començat a agitar el cartell, espantant la gent, o sigui que ell ha corregut cap allà, però abans d’arribar-hi es veu que un dels manifestants li ha agafat el cartell i l’ha estavellat un parell de vegades contra el terra. L’ha deixat esmicolat.

—I què ha fet l’altre home?

—Segons en Fazio, ha començat a escridassar el paio que li ha pres el cartell, dient-li les coses de sempre: «mariques de merda», «sou uns pecadors». Però llavors resulta que en Fazio ha rebut una trucada per ràdio del tinent, i quan ha acabat, ha mirat al seu voltant i ha vist que un dels seus homes estava emmanillant el paio que havia esclafat el cartell.

—I ara em diràs que era l’Alvise? —va preguntar en Brunetti, incapaç de dissimular la sorpresa.

En Vianello va assentir.

—Algú ha vist el que ha passat?

—En Fazio ha pres nota del nom i l’adreça d’unes quantes persones que eren allà a prop, però ja saps com va això, resulta que ningú no ha vist res.

En Brunetti sabia com anava, això. Excepte que ho haguessin gravat amb el mòbil i en poguessin presumir, poca gent estava disposada a dir que havia presenciats un delicte, perquè ningú no volia quedar atrapat a les lentes urpes del sistema de justícia.

El cotxe va alentir la marxa i en Brunetti va mirar per la finestra. Eren davant de la Questura de Treviso.

En Vianello va pagar i va baixar del taxi; en Brunetti el va seguir i, tal com havia fet la primera vegada que hi havia anat, es va quedar bocabadat mirant l’edifici intentant comptar quants pisos tenia. Com sempre, va fracassar, derrotat per l’arquitecte, que l’havia dissenyat amb diverses

finestres horitzontals a cada planta. Al final, es va donar per vençut i va seguir en Vianello cap a l'interior. Mentre l'ispettore el guiava pels passadissos, ningú no els va preguntar qui eren ni què hi feien allà. En Brunetti no tenia ni idea de si era per falta de seguretat o si és que tots dos feien cara de policies i, per tant, no els feien cas. O potser, tal com li havien dit molts delinqüents, tant era on anessin: si feies cara de saber on anaves, ningú no et deia res. Va seguir en Vianello a l'ascensor, va sortir darrere d'ell a la segona planta i no se'n va desenganxar girant a dreta i esquerra fins que van arribar davant d'un despatx amb el nom de «Danieli» a la porta.

En Vianello va trucar, una veu masculina va dir alguna cosa, i tot seguit hi van entrar. Un home baixet i gras seia darrere d'una taula. Tenia una mata de cabells negres tallats molt curts. Duia un trajo gris amb una camisa blanca i una corbata de ratlles vermelles i blaves. Va alçar el cap i es va aixecar: els seus ulls eren d'un blau molt pàl·lid i amb els angles externs lleument inclinats amunt.

—Ah, senyors, m'alegro que hagin pogut venir. Ja m'han dit que els havien trucat. —Es va girar cap a en Brunetti, ensumant d'alguna manera que ell era de rang superior, i va dir—: Danieli.

En Brunetti va anunciar els seus noms i el rang d'en Vianello. En comptes d'oferir-los la mà, en Danieli va assenyalar les cadires que hi havia davant de la taula i va esperar que s'acomodessin abans de tornar a seure ell.

A en Brunetti li sonava el nom d'aquell home, però tot i furgar per la memòria, no recordava de què.

—Han vingut pel seu home —va dir en Danieli en forma d'afirmació, no de pregunta, adreçada a qualsevol dels dos.

—Sí —va contestar en Brunetti—. L'Alvise. —Després, invocant el nom de pila, va afegir—: Dario.

A sobre la taula, en Danieli hi tenia una carpeta oberta; hi va fer una ullada abans de preguntar:

—Quant de temps fa que és a la policia de Venècia?

En Brunetti es va girar cap a en Vianello, que va respondre:

—Dècades.

—I com el definirien? —va preguntar en Danieli, utilitzant el plural perquè pogués contestar qualsevol dels dos.

—És de fiar, honest, i sap tractar amb la gent —va dir en Brunetti.

En Danieli va mirar en Vianello, que va dir:

—És un dels homes més populars del cos, no ha tingut mai cap problema disciplinari, i més d'una vegada ha aconseguit calmar algunes possibles situacions violentes.

En Brunetti va assentir.

—La seva homosexualitat ha causat mai cap dificultat?

Atònit, en Brunetti es va reclinar a la cadira, gairebé com si la paraula li hagués clavat una empenta. Va entrellaçar les mans i va observar el mapa de Treviso que hi havia a la paret del fons. L'Alvise? Al final va dir:

—No, que jo sàpiga no. —Això era absolutament veritat. Llavors, amb l'esperança de desviar el curs de la conversa del tema on l'altre home intentava dirigir-la, va afegir—: M'agrada pensar que aquells temps ja han passat.

—Quins temps? —va preguntar en Danieli, educat.

—Els temps que tots hem viscut —va contestar en Brunetti—, quan els nostres amics homosexuals havien de mentir i fingir, i alguns fins i tot es casaven i formaven família per dissimular. —Va arronsar les espatlles, va

mirar en Vianello i de nou l'altre home, i va afegir—: Per què?

—Per mantenir la feina, sobretot, m'imagino —va respondre en Danieli—. I el que abans anomenàvem la respectabilitat.

En Vianello el va interrompre per dir:

—Perdoni, signore, em podria dir per què ho ha preguntat, això?

En Danieli va tancar la carpeta —la qual en Brunetti es va fixar que només contenia un full— i va respondre:

—He sentit històries contradictòries sobre el que ha passat. Algú que era allà diu que el seu agent ha oposat resistència al meu agent mentre li posava les manilles. —Abans que en Vianello pogués replicar, en Danieli va continuar—: I una altra persona diu que el meu agent, de manera deliberada i innecessària, ha tractat amb duresa el seu agent.

—I què en diu l'agent Alvisè? —va preguntar en Brunetti.

En Danieli va donar un copet a la carpeta amb el dit índex.

—Fins ara, no ha tingut l'oportunitat de dir res a ningú.

—Això vol dir que està tancat en una cel·la esperant que arribem nosaltres per treure'l? —va preguntar en Brunetti.

En Danieli, tal com en Brunetti havia previst, va somriure amb la qüestió.

—Sí, més o menys. L'han tancat a la cel·la quan l'han dut aquí. I un dels homes de l'equip l'ha reconegut com a agent de la policia de Venècia.

—Ja —va dir en Brunetti.

—Per això he demanat a en Fazio que truqués a algú

del cos de Venècia que conegués i fos de confiança per dir-li que teníem un dels seus homes aquí i que voldríem que vingués per ajudar-nos a resoldre aquest embolic.

—Resoldre'l entre amics? —va preguntar en Brunetti.

—Per descomptat —va respondre en Danieli sense dubtar—. L'últim que necessitem és el *Gazzettino* esbombant històries de brutalitat policial. —Va mirar en algun punt més enllà d'ells dos, com si hi hagués la imatge de la portada del *Gazzettino* projectada a la paret del seu darrere—. Qualsevol diria que això és el Bronx, amb l'enrenou que fan cada vegada que algú diu que ha resultat ferit mentre el retenien.

A en Brunetti no li va passar per alt l'ús del terme «retenir» en comptes de «detenir».

—Això passa a vegades, oi? —va preguntar en Vianello.

—Poques —va respondre en Danieli amb veu monòtona. Els va mirar ara l'un ara l'altre i va afegir—: S'ha de reconèixer. Crec que hi estaran d'acord.

En Brunetti va assentir i en Vianello va dir:

—Sí, probablement perquè Venècia és una ciutat tan petita que tothom es coneix, i per tant és possible que ens trobem detenint el cosí d'algun conegut o el professor de matemàtiques del nostre fill. —A en Brunetti li va agradar que en Vianello fes servir la paraula «detenir».

—Sí, tenen fama de violents, els professors de matemàtiques —va dir en Brunetti, per posar-hi un toc d'humor.

En Danieli va fer una rialleta i va dir:

—Així, intentem arreglar això com a col·legues?

En Brunetti, en veure que els «amics» havien sigut degradats a «col·legues», va fer una pausa abans de preguntar:

—Podem parlar amb l'Alvise, abans?

En Danieli no va dissimular la sorpresa, però va contestar amb calma.

—Oi tant. Ara aviso perquè el facin pujar. —Va agafar el telèfon de l'escriptori i va prémer dos números. Mentre esperava que responguessin, va fer un gest amb la mà abastant tota l'estança i va dir—: Poden parlar-hi aquí mateix.

Abans que poguessin protestar per la seva generositat, l'home va alçar una mà i va parlar al telèfon:

—Gianluca, pots fer venir al meu despatx l'home que han retingut aquest matí? És en una de les sales de retenció de la planta baixa. Hi ha dos homes aquí que volen parlar amb ell. —Va fer una pausa i llavors va afegir—: Sí, a la marxa de protesta. —L'altre home va dir alguna cosa; en Danieli li va donar les gràcies i va penjar. Va alçar la vista i va dir—: No trigarà gaire.

En Brunetti sabia que en aquell moment tots tres havien d'entaular una conversa sobre esports o qualsevol tema dels que els homes utilitzen per emplenar el temps. Però a tots els va faltar voluntat o simplement no tenien res a dir-se.

Van transcórrer quatre minuts, que són una eternitat quan estàs esperant que passi alguna cosa.

Llavors es va sentir un truc sec a la porta. En Danieli va dir *Avanti*, i la porta es va obrir.

Va entrar un policia uniformat i va fer una lleu salutació a en Danieli, es va apartar a un costat i va deixar passar l'home que hi havia darrere seu.

L'Alvise, amb les mans als costats, va fer uns quants passos cap a l'interior de l'estança. Quan va veure en Vianello li va desaparèixer una mica la tensió de la cara, però li va tornar de cop quan va veure que anava acompanyat

d'en Brunetti. Va ajuntar els peus i va fer una salutació en la direcció d'en Brunetti, però no va dir res.

Era l'Alvise, el bon jan de l'Alvise, vestit amb texans, un jersei gruixut de color blau marí amb cremallera i un paravent també blau marí, del tipus que se sol portar en una barca o en un dia plujós.

Sense uniforme, semblava menys l'Alvise que ells co-neixien; se'l veia més petit, d'alguna manera, però més al descobert. I el que desentonava de veritat era el morat que tenia a la galta esquerra i la bena ensangonada del front, que li tapava bona part, però no del tot, del que semblava una rascada, com si li haguessin arrossegat la cara per una superfície rugosa.

De manera inconscient, en Brunetti es va aixecar i va acostar una altra cadira cap on eren ells.

—Seu, Alvise —va dir.

Potser sense saber com s'havia de comportar en companyia d'homes que el superaven en rang, l'Alvise no va fer res més que saludar i quedar-se dret i en posició de fermes.

En Vianello va canviar al *veneziano* i va dir:

—Déu meu, Alvise, què t'ha passat?

Encara fermes, amb els dits aparentment clavats al front en senyal de salutació, l'Alvise va aprofitar l'oportunitat per respondre en dialecte i va dir:

—He caigut per les escales.